

Pako yli rajan

Oppimateriaali on suunniteltu historian 8. luokkalaisille.

Tehtävä 1: Elokuvan lukutaito

- Selitä mistä historiallisesta tapahtumasta elokuvassa on kyse.
- Miksi siitä on tehty elokuva?
- Mikä elokuvassa oli mielestäsi hyvää?

Sotaelokuvat ovat usein pelottavia ja näkyvän väkivaltaisia. *Pako yli rajan* sisältää huomattavan vähän kumpaakin. Näin elokuva sopii poikkeuksellisen hyvin myös nuorille katsojille.

- Pehmentääkö elokuva liikaa vakavaa aihetta?
- Kuinka todenmukaiseksi arvoisit elokuvan tulkinnan?

Lapsien näkökulmasta tehty elokuva kertoo tarinan eri lailla kuin se olisi kuvattu esimerkiksi Gerdan ja Oton vanhempien näkökulmasta.

- Miten tämä mielestäsi näkyy elokuvassa?
- Miltä sota näyttää Gerdan näkökulmasta?
- Entä Oton? Miksi Oton on vaikea tehdä päätös auttaako pakenevia juutalaislapsia vai ilmiantaa nämä?

Tehtävä 2: Aineistotehtävät

Lue uutinen *Norja pyysi vihdoin anteeksi holokaustin uhreilta* (Yle 27.1.2012) Linkki: <https://yle.fi/uutiset/3-5053725>

Vuonna 2012 Norjan pääministeri Jens Stoltenberg pyysi anteeksi Norjan valtion osuutta holokaustiin. Keskustele vieruskaverin kanssa uutisen pohjalta:

- Onko 70-vuotta tapahtumien jälkikäteen anteeksipyyntö oikea teko tehdä vai onko se vain laiha lohtu, joka tuli ylipäättään liian myöhään?
- Norjan valtio ei ollut aikaisemmin tunnustanut osuuttaan holokaustiin. Vaikka faktat eivät muuttuneet, he päättivät sen tehdä nyt. Minkä takia vasta nyt? Ja miksi ylipäättään?
- Miksi tällainen historian uudelleentarkastelu on tärkeää?
- Oletko törmännyt historian uudelleentarkasteluun Suomessa viime vuosina? Missä asioissa?

Suomi oli pyytänyt anteeksi vuonna 2000 kahdeksan juutalaisen pakolaisen luovuttamista saksalaisille 1942 (HS 6.11.2000). Suomen osuus holokaustissa ei kuitenkaan jäänyt tähän. Viime vuonna kohua herättivät uudet tutkimukset

suomalaisten vapaaehtoisten SS-miesten (SS = Schutzstaffel, kansallissosialistisen puolueen alainen sotilaallinen yksikkö) toiminta.

Lue uutinen *Suomalaisten SS-miesten päiväkirjoissa kauhistellaan, miten hirveä ihminen voi olla – juutalaisten ja siviilien surmaamisesta saatiin uutta tietoa* (Yle 16.12.2019)

Linkki: <https://yle.fi/uutiset/3-11120784>

- a) Mistä suomalaisia SS-miehiä syytetään?
- b) Minkälaisen vastaanoton tutkimus sai?
- c) Miksi aihe herättää näin voimakkaita tunteita?
- d) Norjan valtion ohella myös Norjan poliisi pyysi anteeksi holokaustiin osallisuuttaan. Missä määrin viranomaisten tai sotilaiden tulee tuntee syyllisyyttä sodan ajan tekoihin?